

ci, altıncı ve beşinci tür insana verilen bilgilerdir. Ancak, dördüncü tür insan bu bilgilerin kendi gücüne uygun olan kısmını özümser. Fakat onu diğer üç tür insanla kıyasladığımızda, dördüncü tür insan, bilgisini davranışlarına yansıtmaya başlamıştır. Yani düşünce, duygu ve bütün merkezlerini öz benliğiyle bütünleşen, bilinçli iradesiyle yönetmektedir. O ikilikten geçerek birliği bulmaya başladığından, kendi anlayışının zıttına hareket ve davranışlarda bulunmaz. İçgüdüsellikten kurtulduğu için çelişkiye düşmez. Marifet Ehlî olarak bilgiyle donandığı için kendi hakikatine aykırı davranışta bulunmaz. Hiç bir maske ve değişik kişilik kullanmadığından olduğu gibi görünür ve görüldüğü gibidir.

Beşinci tür insanın bilgisi bütün ve bölünmez bilgidir. Onun bölünmez bir gerçek beni vardır ve bütün bilgisi içinde yaşadığı sistemden etkilenmeyen bu bene aittir. Bildiğini bütün varlığıyla bilir. Bilgisi dördüncü tür insanınkinden daha nettir. Bunun Alevî Felsefesindeki karşılığı HAKK-EL YAKİN dir. Örneğin; Newton, ilim yoluyla hakikati gördüğünden İLM-EL YAKİN bir insandır. Çünkü ilim yoluyla hakikati görmüştür. Kısacası beşinci tür insan, kendisini tamamen saflaştıracak ve geliştirecek bilgiyi temel almıştır. Uyanmış bir insan olarak, gelişmeleri anında görüp anlar ve kavrar. Onun için hakikat tektir ve her yerdedir.

Maddenin farklı atomik yapılarının değişik dizilişleri anlamındaki ADN (DNA) da dahil, varoluşun bilgilerini içeren altı ve yedinci tür insanın bilgisi Hz. Ali'nin şu sözlerinde kendisini tanımlamaktadır. **"Ey insanoğlu; derdin senden, fakat sen görmüyorsun. Derman senden fakat senin haberin yok. Kendini küçücük bir beden sanıyorsun; oysa ki koskoca alem dürülmüş içinde senin. Öylesine açık, apaydın bir kitapsin ki; gizli şeyler onun harfleriyle meydana çıkmakta. Dışarıya bir ihtiyacın yok senin ; gönlünde yazılmış yazılar herşeyden haber verir sana."**

Anlaşılan, bir bilginin yedi anlamı varsa, o bilgi yedi tür insana hitap ediyor demektir.

Varlık konusunda da durum benzerlik taşır. Örneğin; birinci tür insanın varlığı kendi iç güdüleri ve duyumlarıyla yaşayan varlıktır. İkinci tür insanın varlığı duygusal insanın varlığıdır.

Üçüncü tür insanın varlığı ise mantiki ve teoriktir. Ve bilgi varlıktan tamamen etkilenir. Bu nedenle, birinci ikinci ve üçüncü tür insanlar, içinde buldukları seviyede kaldıkça, dördüncü beşinci, altıncı ve yedinci seviyelerde gelişmiş insanların sahip oldukları bilgiye ulaşamazlar. Dolayısıyla, onlara vereceğiniz herşeyi kendilerine göre yorumlayarak, verilen her fikri kendi seviyelerine indirirler.

Anlaşılan, bu yedi türe ayırma işlemi insanla ilişkisi olan herşeye uygulanabilir. Sanat örneğine bakalım; birinci tür insanın sanatında taklitçilik, kopyacılık, ve kabalık görülür.

İkinci tür insanın sanatı duygusaldır.

Üçüncü tür insanın sanatı ise entellektüeldir (Akli). Yani düşünülerek oluşturulmuş bir sanattır.

Aynı seviyeleri, dini konuya uygulayacak olursak birinci tür insanın dini; ayinlerden, biçimsellikten, kurbanlardan, parlak, güzel veya sıkıcı ve acımasız hatta göstermelik törenlerden oluşur.

İkinci tür insanın dini; sevgi, tapmak, dürtü, şevk ve gayret dindir. Bu din kısa zamanda zulüm ve itikatlara karşı çıkanlar ile Ateist (Tanrıya İnanmayan) ve putperestleri imha, yoketme dinine dönüşebilir.

Üçüncü tür insanın dini; mantiki sonuç çıkarmaya, düşünceye ve yorumlara dayanan, ispat ve tartışmaların yapıldığı entellektüel (Akli) ve teorik bir dindir. Kısacası bir, iki ve üçüncü tür dinler bildiğimiz dinlerdir. Dünyadaki mevcut ve bilinen dinler bu üç türden birine aittir. Dördüncü ve beşinci tür insanların dinlerini (olduğumuz gibi kaldığımız sürece) yani gelişmedikçe anlayamayız.

Örnek olarak Hristiyanlığı ele alırsak, yine görürüz ki birinci tür Hristiyanlıkta şekilcilik mevcuttur, ikinci tür Hristiyanlık duygusaldır. Bazen çok saf olmakla beraber, bazen de dinsel savaflara kadar götüren bir din olur. Protestanlığın çeşitli biçimleriyle ortaya çıkan üçüncü tür Hristiyanlık: Tartışma ve teorilere dayalı bulunmaktır.

Birinci, ikinci ve üçüncü tür insanların hiç bilmedikleri dördüncü tür Hristiyanlık vardır. Çünkü birinci, ikinci ve üçüncü tür tak-